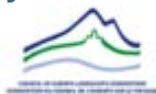

XXVII. ROČNÍK KONFERENCIE
**KRAJINA – ČLOVEK –
KULTÚRA**

Hodnota krajiny

Banská Bystrica, 1.10.2025

ODRAZ HODNÔT KRAJINY
V PLÁNOVANÍ A MANAŽMENTE KRAJINY

HODNOTY KRAJINY V KRAJINNEJ ARCHITEKTÚRE

doc. Ing. Attila Tóth, PhD.
autorizovaný krajinný architekt
vedúci Ústavu krajinnej architektúry
FZKI SPU v Nitre

Krajinní architekti

*„Krajinní architekti plánujú, navrhujú a spravujú prírodné aj zastavané prostredie, pričom uplatňujú estetické a vedecké princípy s cieľom riešiť **ekologickú udržateľnosť, kvalitu a zdravie krajiny, kolektívnu pamäť, dedičstvo a kultúru**, ako aj **územnú spravodlivosť**. Vedením a koordinovaním ďalších disciplín sa krajinní architekti zaoberajú interakciami medzi prírodnými a kultúrnymi ekosystémami, ako sú **adaptácia a zmierňovanie dôsledkov zmeny klímy a stabilita ekosystémov, sociálno-ekonomické zlepšenia a zdravie a blahobyt komúní**, aby vytvárali miesta, ktoré predvídajú **sociálny a ekonomický blahobyt**.“*

(ISCO/08; Medzinárodná federácia krajinných architektov, 2020; preklad: Attila Tóth, 2025)

Regulovanie povolania na Slovensku: 138/1992 Zb. § 4a – autorizovaný krajinný architekt SKA

Hodnoty krajiny v zmysle definície krajinných architektov

- Ekologické a environmentálne hodnoty, udržateľnosť, odolnosť
- Prírodné a kultúrne dedičstvo
- Sociálne a komunitné hodnoty
- Estetika a kvalita prostredia a zážitok/pôžitok z krajiny
- Ekonomické a funkčné hodnoty
- Odborné, vzdelávacie, vedecké a poznatkové hodnoty

Definícia IFLA zdôrazňuje **krajinu ako holistický systém hodnôt** – ekologických, kultúrnych, sociálnych, estetických, ekonomických a vzdelávacích. Tieto hodnoty sú navzájom úzko prepojené, pričom stredobodom sú udržateľnosť, dedičstvo a bláhobyt človeka.

Krajinní architekti disponujú profesijnými nástrojmi, ktorými sa princípy DoK RE uvádzajú do praxe

Dohovor o krajine Rady Európy

„Krajina znamená časť územia, tak ako ju vnímajú ľudia, ktorej charakter je výsledkom činností a vzájomného pôsobenia prírodných a/alebo ľudských faktorov“

- Dohovor robí z krajiny **plnohodnotný verejný záujem** a z jej ochrany, manažmentu, plánovania a tvorby povinnosť štátov. **Krajinní architekti sú priamo tými odborníkmi, ktorí tieto úlohy dokážu realizovať** – od hodnotenia a mapovania krajiny, cez návrh stratégií, až po konkrétnu tvorbu a revitalizáciu území.
- **Pre profesiu krajinného architekta to znamená:**
 - právne a politické uznanie jej významu,
 - podporu vzdelávania,
 - otvorenie priestoru pre medziodborovú spoluprácu,
 - zakotvenie participácie a cieľovej kvality krajiny ako súčasť praxe.

10

SÚČASNÁ KRAJINNÁ ARCHITEKTÚRA A HODNOTY KRAJINY

nová estetika – zmena klímy – kríza biodiverzity

Riadená sukcesia, spontánná vegetácia, recyklácia

Park u vody, Praha

Autori: YYYYY, s. r. o.: Ing. Tereza Rapsová, Ing. arch. Alice Boušková, Ing. Martina Tománková, Ing. Marie McClellan, MSc. Marie Petráková, Bc. Tereza Lacigová, 2024
Foto: Tom Šrejber

Mestská divočina, přírode blízky management

Freie Mitte, Viedeň, Rakúsko

Autori: Agence Ter (federführend) mit Land in Sicht, Wien, 2024
Foto: Gebietsbetreuung, Stadterneuerung, Wien

Riadená sukcesia, mestský park

Succession Park Schwechat, Rakúsko

Autori: Karin Standler Landscape Architecture, 2023
Foto: Karin Standler Landscape Architecture

Travinno-bylinné spoločenstvá, biodiverzita

Park Hliník, Nové Zámky

Autori: Attila Tóth a Tomáš Pavelka, 2023

Foto: Attila Tóth

Zelené centrá obcí, vodozádržné opatrenia

Dvojica parkových námestí - Vlčany

Autori: Attila Tóth a Tomáš Pavelka, 2023

Foto: Attila Tóth

Prírodné a kultúrne dedičstvo

Obnova historického Coburgovského parku v Pohorelskej Maši

Autori: Attila Tóth, Tomáš Pavelka, Veronika Aschenbrierová, Pavol Kupec, Peter Paulík a kolektív, 2025/2026

Foto: Attila Tóth, 2025, Autorský dohľad, kontrolné dni na stavbe

Ochrana pred prítalovými zrážkami a eróziou

Park Zdeňka Kopala, Litomyšl

Autori: Eva Wagnerová a Aleš Hejtman, 2022

Foto: Envicos, Mesto Litomyšl

Ochrana prostredia cez citlivé sprístupnenie

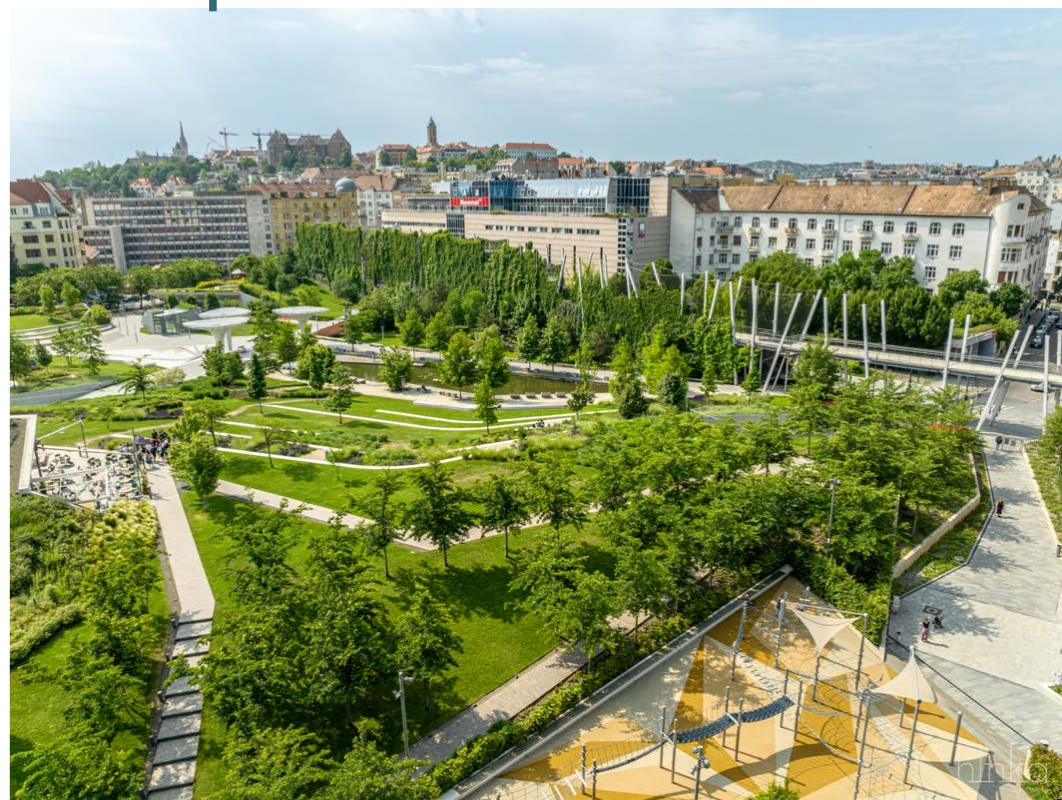
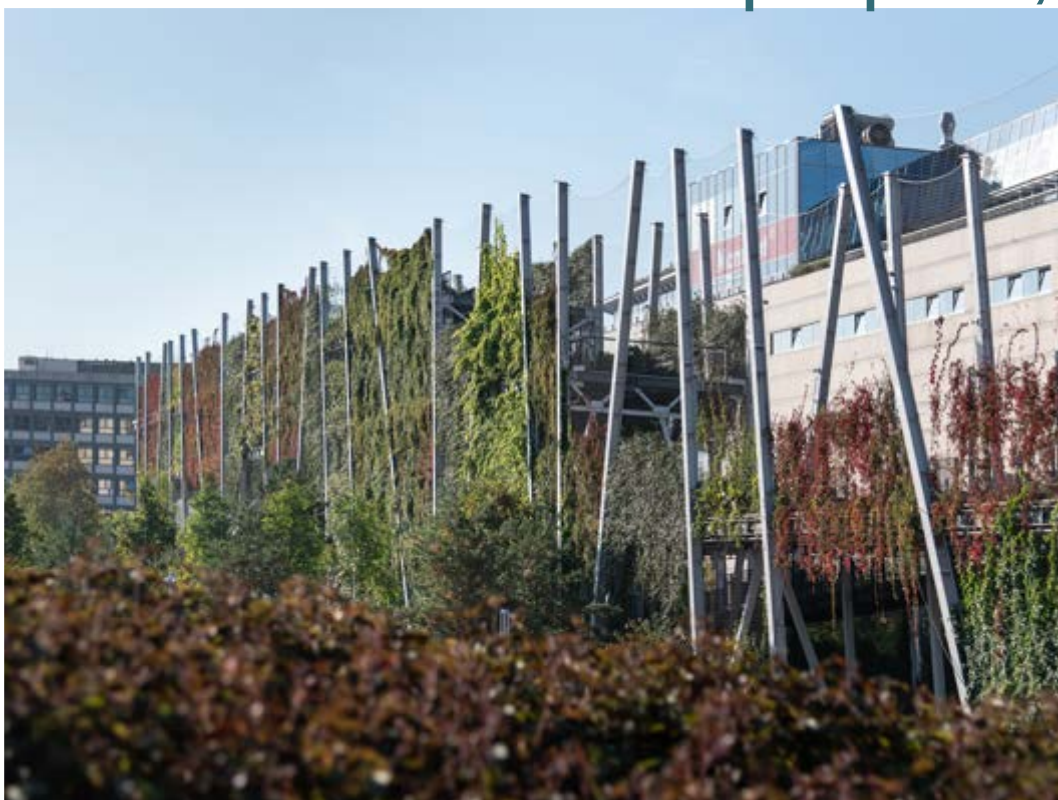
Park svätého Juraja v Trnovom, Žilina

Autori: Ing. Matej Jasenka, PhD., Ing. Terézia Venglarčíková, Darinka Funtíková, 2022
Foto: Mesto Žilina

Vegetačné steny, vertikálna zeleň v mestách

Millenáris Széllkapu park, Budapest

Autori: TSPC Group, 4D Tájépítész Iroda, FŐMTERV, DudáStudio, A4 Stúdió, Brick Visual, 2019

Foto: Big See, Greenroofs.com

Obytné prostredie, rekreácia, biodiverzita

Helmut-Zilk-Park, Viedeň, Rakúsko

Autori: Uniola, Wien, 2017
Foto: Hertha Hurnaus, Landezine

Krajina – človek - kultúra

PLÁNUJME, TVORME A SPRAVUJME NAŠU KRAJINU
SPOLOČNE

attila.toth@uniag.sk